

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра музеєзнавства, пам'яткознавства
та інформаційно-аналітичної діяльності

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ЦИФРОВИЙ ЕТИКЕТ

підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Силабус освітнього компонента «ЦИФРОВИЙ ЕТИКЕТ» підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Розробник:

Трофімук-Кирилова Тетяна Михайлівна, доцент кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності, к.і.н., доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності протокол № 8 від 21 січня 2026 р.

Завідувач кафедри:

Світлана ГАВРИЛЮК

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	02 Культура і мистецтво 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа Документаційне забезпечення управління та інформаційно-аналітична діяльність Перший (бакалаврський)	Вибірковий
Кількість годин / кредитів 150/5		Рік навчання <u>3</u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семестр <u>6-ий</u>
		* Лекції <u>10</u> год.
		* Практичні (семінарські) <u>20</u> год. * Самостійна робота <u>110</u> год.
		Консультації <u>10</u> год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання – українська		Навчальний план затв. 2023 р., зі змінами 2025 р.

II. Інформація про викладача

ППП: *Трофімук-Кирилова Тетяна Михайлівна*

Науковий ступінь: *кандидат історичних наук*

Вчене звання: *доцент*

Посада: *доцент кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності*

Контактна інформація: тел. (Viber, Telegram) *0500749949*;

e-mail: Trofimuk.Tetyana@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. Силабус вибіркового освітнього компонента «Цифровий етикет» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Дисципліна спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системи знань про принципи, норми та практичні аспекти цифрового етикету як невід'ємної частини професійної культури сучасного фахівця в умовах цифрової трансформації суспільства. Особлива увага приділяється формуванню

практичних навичок ділової та міжособистісної комунікації в цифровому середовищі, зокрема веденню електронного листування, участі у відеоконференціях, спілкуванні в чатах і месенджерах, а також розвитку навичок підтримки особистої онлайн-репутації, міжкультурної взаємодії, дотримання академічної доброчесності, етичного використання штучного інтелекту та забезпечення цифрової безпеки.

2. Мета і завдання освітнього компонента. Метою вивчення ОК «Цифровий етикет» є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок з цифрового етикету, що забезпечують етичну, безпечну та професійну взаємодію у цифровому середовищі.

Основним **завданням** вивчення освітнього компонента є: ознайомлення здобувачів освіти з теоретичними засадами цифрового етикету та сучасними концепціями цифрової комунікації; формування знань про роль, норми, принципи та професійні вимоги щодо поведінки в цифровому середовищі; набуття практичних навичок етичної взаємодії у електронному листуванні, чатах, месенджерах, форумах і відеоконференціях; розвиток умінь формування особистої онлайн-репутації та цифрової ідентичності; опанування етичних стратегій реагування на конфлікти, тролінг, хейт і порушення безпеки у цифровому середовищі; засвоєння принципів академічної доброчесності та етики використання штучного інтелекту; формування навичок відповідального поводження з персональними даними у мережі Інтернет та забезпечення власної цифрової безпеки.

3. Soft skills. ОК «Цифровий етикет» спрямований на формування таких навичок *soft skills*: критичного мислення та аналітичних здібностей, комунікативних та презентаційних навичок, емоційного інтелекту та міжособистісної взаємодії, навичок тайм-менеджменту та самоорганізації, цифрової грамотності та адаптивності до змін, відповідальності та самостійності.

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Пр. (Лабор.)	Сам. роб.	Конс.	**Форма контролю/ Бали
<i>Змістовий модуль 1. Теорія та практика цифрового етикету та професійної поведінки в онлайн-середовищі</i>						
Тема 1. Сутність, еволюція, типологія каналів цифрових комунікацій. Цифровий етикет як складова професійної культури сучасного фахівця	17	4		12	1	Б, ДС
Тема 2. Email-етикет	22	2	4	14	2	Б, УО, ІРС, РЗ/К /10
Тема 3. Правила етикету відеоконференцій	17	2		14	1	Б, ДС, РЗ/К
Тема 4. Етикетні правила ділового спілкування в чатах, месенджерах та форумах	19		4	14	1	УО, ТР, РЗ/К, РМГ/10
Тема 5. Академічна доброчесність і цифровий етикет	17		2	14	1	УО, Т, УО, ІРС, РЗ/К /5
Тема 6. Етика використання штучного інтелекту	19	2	2	14	1	Б, ДС, УО, ІРС, РЗ/К /5
Тема 7. Цифрова ідентичність, онлайн-репутація та міжкультурні особливості спілкування у мережі Інтернет	19		4	14	1	УО, ІРС, РЗ/К /10
Тема 8. Конфлікти, хейт і безпека у цифровому середовищі: етична відповідальність користувача	20		4	14	2	УО, ІРС, РЗ/К /10
Разом за модулем 1	150	10	20	110	10	50
Види підсумкових робіт						Бал
Активність на заняттях						10
Виконання завдань самостійної роботи						30
Контрольна робота						10
Всього годин / Балів	150	10	20	110	10	100

**Форма контролю: ДС – дискусія, УО – усне опитування, Б – бесіда, Т – тести, РЗ/К – розв’язування завдань / кейсів, РМГ – робота в малих групах, ТР – тренінг, КР – контрольна робота, ІРС – індивідуальна робота здобувача освіти тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти виконується за завданням і при методичному керівництві викладача, але без його безпосередньої участі. За виконання завдань самостійної роботи із ОК виділено *30 балів*.

Самостійна робота із освітнього компоненту «Цифровий етикет» здійснюється за наступними формами:

№	Завдання	Номер теми
1.	Підготовка до поточного контролю (практичних занять, контрольної роботи тощо).	1-8
2.	Аналіз актуальних публікацій за тематикою курсу.	1-8
3.	Виконання індивідуальних завдань/кейсів та завдань самостійної роботи з відповідних тем, визначених у силабусі.	2, 4-8
4.	Дотримуючись правил цифрового етикету, написати 2 електронні листи відповідно до змодельованих викладачем професійних ситуацій, дотримуючись правил цифрового етикету.	2
5.	Використати один із інструментів штучного інтелекту для підготовки контексту для соціальних мереж щодо сучасних трендів та правил цифрового етикету. Проаналізувати отриманий результат щодо коректності, доречності та відповідності нормам цифрового етикету й академічної доброчесності, а також сформулювати власні висновки про етичну відповідальність користувача під час застосування ШІ.	4-6
6.	Проаналізувати власні профілі у соціальних мережах та на онлайн-платформах, наприклад освітніх, та визначити сильні і слабкі сторони онлайн-репутації.	7

IV. Політика оцінювання

Основними формами і методами організації навчання під час вивчення освітнього компонента «Цифровий етикет» є словесні (пояснення, дискусія, бесіда), наочні (ілюстрація, демонстрація фото-(відео) матеріалів), практичні (практичні заняття, розв'язання завдань/кейсів, тестування, індивідуальна або групова робота, презентації) методи і прийоми навчання; активні методи навчання (аналіз конкретних ситуацій, робота в малих групах); консультації; самостійна та індивідуальна робота здобувачів вищої освіти.

Форми оцінювання – поточний контроль (перевірка результатів виконаних практичних завдань, завдань індивідуальної та самостійної роботи, усне опитування); підсумковий контроль (залік).

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою із дотриманням норм «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки» та з врахуванням політики щодо академічної доброчесності. Максимальну кількість балів (*100 балів*) можна набрати упродовж

семестру за результатами виконання усіх видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента, і передбачає **максимальне** отримання **100 балів** за:

1. **Робота на практичних заняттях – максимально 5*10 = 50 балів;**
2. **Активність на заняттях – максимально 10 балів;**
3. **Виконання завдань самостійної роботи – максимально 30 балів;**
4. **Контрольна робота -- максимально 10 балів**

Високо оцінюється прагнення здобувачів вищої освіти: регулярно відвідувати й активно працювати на практичних заняттях, систематично засвоювати навчальний матеріал і виконувати завдання індивідуальної та самостійної роботи, брати участь в обговоренні проблемних і дискусійних питань, відпрацьовувати пропущені пари

Викладач на початку вивчення освітнього компонента ознайомлює здобувачів вищої освіти із **політикою оцінювання, визначає терміни здачі усіх видів запланованих робіт. Перенесення дедлайну здачі** завдань можливо за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) та за умови надання здобувачем вищої освіти документів, що їх підтверджують. Здобувачі мають дотримуватися усіх визначених строків та інформувати викладача у випадках неможливості відвідувати заняття та вчасно здавати виконані завдання. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин) він має право у позааудиторний час, згідно затвердженого графіка консультацій відпрацьовувати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, працевлаштування за фахом, навчання з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування тощо) і за умови погодження деканом факультету та керівником курсу навчання може відбуватись в онлайн формі.

Здобувачі вищої освіти мають **дотримуватися академічної доброчесності**: самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); при виконанні завдань робити посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації; дотримуватися норм законодавства про авторське право і суміжні права та положень «Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки». Недопустимо користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час занять, якщо це не пов'язано із навчальним процесом.

У межах освітнього компонента **можливе визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті**, що здійснюється на добровільній основі. Результати навчання, здобуті здобувачем освіти шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації. Порядок та процедура визнання регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або

інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки». Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті (професійні курси, тренінги, вебінари, тести, освітні серіали, стажування та інші види, пройдені як очно, так і онлайн на таких, наприклад, освітніх платформах як «Prometheus», «Coursera», «Дія. Цифрова освіта», «EdEra», «ВУМ online» і т.д.), які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам) тощо, які передбачені силабусом освітнього компонента. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК (але не пізніше початку останнього місяця навчання, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання).

Здобувачам освіти, які брали **участь у олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, наукових доповідей для виступів на засіданнях проблемних груп тощо й досягли значних результатів** згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК, із врахуванням відповідності тематики наукових досліджень цієї ОК:

1. доповідь на науковій конференції (без публікації тез) – 3 бали;
2. участь у роботі конференції (з публікацією тез) – 5 балів;
3. участь в студентській олімпіаді – від 3 до 10 балів (1 місце – 10, 2 – 7, 3 – 5 балів, участь – 3 бали);
4. участь у студентських конкурсах наукових робіт – від 5 до 15 балів (1 місце – 15, 2 – 10, 3 – 7 балів, участь – 5 балів);
5. публікація статті у виданнях, що не входять до переліку фахових в Україні – 10 балів;
6. публікація у виданнях, що входять до переліку фахових видань України – 15 балів;
7. презентація дослідження на засіданні Наукового товариства аспірантів і студентів факультету – 5 балів;
8. презентація дослідження на засіданні проблемної групи – 5 балів.

Систему додаткових (бонусних) балів затверджено на засіданні кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності (протокол № 1 від 28.08.2023) та засіданні науково-методичної комісії факультету історії, політології та національної безпеки (протокол № 2 від 12.09.2023).

Окремі теми, змістовий модуль чи курс можуть бути перезараховані здобувачу вищої освіти відповідно до **«Положення про підготовку здобувачів за дуальною формою здобуття освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки»**. Оцінювання здобувачів представниками підприємства, яке зафіксоване у дуальному робочому навчальному плані, враховується у кінці семестру вивчення ОК.

Консультації надаються offline (в аудиторії згідно графіку). Для погодження часу консультацій поза графіком здобувачу вищої освіти необхідно написати на електронну пошту Trofimuk.Tetyana@vnu.edu.ua (через університетську пошту на порталі Office 365) або ж в Telegram / Viber викладачу. Окрім очних, за попередньою домовленістю із викладачем, консультації можуть проводитися online із використанням таких інструментів як електронна скринька, Viber, Telegram, Zoom тощо.

V. Підсумковий контроль

Семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи упродовж семестру за 100-бальною шкалою. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості в усній формі. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань до заліку:

1. Аргументована відповідь і деескалація конфлікту у цифровому середовищі.
2. Відмінності між формальним і неформальним електронним листуванням
3. Вплив цифрової культури на міжособистісні відносини
4. Етика публічних дискусій в мережі Інтернет.
5. Етикетні правила обговорення та виступу у групових онлайн-зустрічах
6. Етикетні правила участі у професійних чатах і форумах
7. Етикетні правила формування та надсилання повідомлень у чати, форуми і месенджери
8. Етичне поводження з конфіденційною інформацією у мережі Інтернет
9. Етичне цитування матеріалів з Інтернет і дотримання авторських прав
10. Етичні аспекти реагування на складні та конфліктні електронні листи
11. Етичні норми реагування на конфлікти у цифровому просторі.
12. Засоби забезпечення цифрової безпеки
13. Кібербулінг: сутність, форми та наслідки
14. Конфлікт у цифровому середовищі: сутність і специфіка.
15. Межі ділового та неформального онлайн-спілкування
16. Методи запобігання плагіату при роботі з цифровими ресурсами
17. Міжкультурні відмінності в цифровій комунікації
18. Мовленнєвий етикет електронного листування

19. Організація робочого місця та зовнішнього вигляду для онлайн-зустрічей
20. Основні канали цифрових комунікацій та їх характеристики
21. Основні правила поведінки під час відеоконференцій
22. Основні принципи академічної доброчесності в цифровому середовищі
23. Основні принципи захисту персональних даних у мережі Інтернет
24. Дотримання правил цифрового етикету під час спілкування в чатах і месенджерах
25. Переваги і обмеження застосування ШІ з етичної точки зору
26. Підтримка позитивної онлайн-репутації
27. Повідомлення про використання ШІ при створенні контенту
28. Поняття «хейтинг» як вид віртуальної агресії
29. Поняття «цифровий етикет» і його значення у професійній комунікації
30. Поняття та стратегії реагування на «мову ворожнечі».
31. Поняття «цифрової ідентичності» та її вплив на професійний імідж
32. Правила безпечної та етичної поведінки в умовах хейту
33. Правила етикету при написанні електронного листа
34. Правила ефективної міжкультурної онлайн-комунікації
35. Роль емпатії в цифровій комунікації
36. Структура ділового електронного листа
37. Сутність та еволюція каналів цифрових комунікацій
38. Сучасні тренди розвитку цифрових комунікацій
39. Типові помилки в e-mail комунікації
40. Тролінг як форма деструктивної комунікативної інтернет-взаємодії: поняття і стратегії реагування

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Андрійченко Ж. О., Близнюк Т. П., Майстренко О. В. Digital-етикет та комунікація: тенденції та вимоги сьогодення. *Економіка та суспільство*. 2021. № 34. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/983>
2. Дишкант І. Цифровий етикет у діловому спілкуванні. *Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання* : матеріали III Міжнародної студентської науково-технічної конференції, 23–24 квітня 2020 року. Тернопіль : ТНТУ, 2020. С. 154.
3. Етикет в Е-mail листуванні: 22 правила для бізнесу. URL: <https://ges.team/ua/2019/10/etyket-v-e-mail-perepyske/>
4. Єзова С. А. Про нетикет, цифровий етикет і нову етику в навчальному процесі. *Культура: теорія та практика*. 2021. № 1 (40). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/o-netikete-tsifrovom-etikete-i-novoy-etikev-uchebnom-protse>
5. Культура віртуального спілкування: методичні поради / Упр. культури, національностей та релігій Хмельниц. облдержадмін.; ХОУНБ ім. М. Островського. Хмельницький, 2014. 28 с. URL: <http://www.ounb.km.ua/vidanya/2014/kvs.pdf>
6. Маміна Р. І. Цифровий етикет та його специфіка: філософсько-методологічний аспект. *Дискурс*. 2021. №7 (2). С. 16–27.
7. Олтаржевський Д. О. Цифрові комунікації: навчальний посібник із дисципліни «Медіавиробництво: промоція». Київ : ННІЖ КНУ імені Тараса Шевченка, 2023. 120 с. URL: https://www.academia.edu/99561125/Цифрові_комунікації_навчальний_посібник_із_дисципліни_Медіавиробництво_промоція
8. Тищенко О. Мова інтернет-спілкування: стиль, норма, освіта. *Слово*. URL: <https://dyvoslovo.com.ua/wp-content/uploads/2016/03/10-1211.pdf>
9. Трофімук-Кирилова Т. М. Цифровий етикет як складова комунікативної компетентності майбутніх фахівців у сфері бібліотечної, інформаційної та архівної справи. *Проблеми й перспективи розвитку інформаційної, бібліотечної та архівної справи: матеріали доповідей учасників XIII Міжвузівського науково-практичного семінару (м. Луцьк, 04 груд. 2025 р.)* / упоряд.: О.І. Кушпетюк, Н. Г. Конон, Н. В. Ляшук. Луцьк : Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна», 2025. Вип. 13. С. 265–268.
10. Цифрова безпека та комунікація в онлайн: онлайн-курс на платформі ВУМ online. URL: <https://vumononline.ua/course/digital-security-and-communication-online/>
11. Цифрові комунікації в глобальному просторі: онлайн-курс на платформі Prometheus. URL: https://apps.prometheus.org.ua/learning/course/coursev1:Prometheus+ITArts101+2017_T1/home
12. Чередник Л. А. Інтернет-комунікація як спосіб сучасного міжособистісного спілкування. URL: <http://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/3477/1/Одеса.%20Інтернеткомунікація.pdf>

13. Як правильно почати та завершити професійний діловий електронний лист. URL: <https://business.tutsplus.com/uk/tutorials/how-to-start-and-end-a-professional-business-email--cms-26313>
14. 8 правил етикету відеоконференцій: Посібник для професійних зустрічей. URL: <https://wave.video/ua/blog/video-conferencing-etiquette/>
15. Digital media: становлення новітньої комунікації: колект. монографія / за ред. М. М. Поплавського, Л. О. Кочубей. Київ: Вид. центр КНУКіМ, 2020. 244 с.
16. Digital етикет: правила поведінки під час відеоконференції. URL: <https://iscm.org.ua/uk/2020/12/25/tsyfrovyj-etyket-pravy-la-povedinky-pid-chas-videokonferentsiyi/>